

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 33. Nativitatis Virgineæ colonia apud Araricanos ponitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

pellicibus clam implicitum, eoque Baptismi rennentem, taurus ex improvise ferè discerpit, tantum vitæ relinquens, quantum sufficit ad detestandam præteritam pervicaciam, Baptismumque admittendum. Fœminam diu se reduci recusantem, & populares suos, ne Christianis accederent, remorantem, fulgur cum prole cineravit. Duo oppidi duces sacro Fonte immersi, grande momentum attulere ad vicinos remotosque populos alliciendos. Unus ex illis Araçaius, antequam primo Sacramento initiaretur, longam habuit ad circumstantes Orationem de futilitate Ariolorum, adeò plausibilibus rationibus, ut Sacerdotes nostros sui laudatores, & multos è popularibus imitatores, habuerit. Is ipse terram, latè exploraturus, multorum dierum itinere usque ad mare pergens, reperit aliquot Mamalucos, turpi hominum negotiatione oram illam infestantes, è quorum cohorte nescio quis Europæus ad Socios scribere ausus, ne se suis populationibus interponerent, omnibus iniecit metum futuræ invasionis. Inda mulier statim post Baptismum infinis precibus impetratum, sylvam ingrediens, fera credita ab marito & fratribus suis, minori corporis damno, quàm animæ emolumento, telis transfixa interiit. Ethnicus cardiaco morbo laborans in ignem vi ægritudinis excussus, adeò deformatus est, ut viscera paterent, & carboni similior quàm homini videretur: tamdiu tamen supervixit, donec unus è Sociis accurrens, paulò ante mortem Sacramento eum expiaret.

CAPUT

XXXII.

Sancti Josephi oppidum fundatur.

INTER Sancti Thomæ & Divi Michaëlis oppida, unius fermè diei utrimque itinere, Itaquatia, locus montosis sylvis obsitus visebatur, ejus incolæ Ethnicè nullum lapidem non movebant, quo unum de Societate impetrarent. Petrus Romerus spes eorum alens, promiserat fore, ut voti compotes fierent, dum Provincialis è Paraquariæ metropoli veniret. Hæc promissione non contenti, cognito, Provinciam ad Paranam peruenisse, gentis primores ad eum destinant, rogaturos, ne se cupitissimè frustrare vellent. Sed Provincialis de eorum desiderio præmonitus, Josephum Cataldinum, Guairaniæ oppidorum primum fundatorem, eo fine abs se jam amiserat, ut apud eos oppidi fundamenta jaceret, Divi Josephi nomen sortituri. Cui Itaquatiani occurrentes, remisso Provincialis adeundi consilio, mirum quantum exhilarati sunt. Cataldinus ubi ad designatum locum venit, templo domoque ad nostros usus adaptatis, oppidi fundamenta adeò feliciter jecit, ut primo statim tempore trecentas & quinquaginta familias reductas Religionis Christianæ sicientissimas censuerit. Singulis diebus ad signum campanæ citatissimo cursu ad templum advolabant, stimulante eos desiderio catecheseos perdiscendæ, sine quâ Baptismum frustra peti non ignorarent. Puer eo fine ad templum dum properat, offendiculo in terram toto corpore delapsus, antequam Baptismum percipere posset, exanimatus obiit: non desperandum tamen aliqui putauere, ob Baptismi desiderium animæ salutem fuisse consequutum. Puellus æger Ariolum malè affectas partes superstitiosè fugere parantem, spreto parentum jussis, abs se generosè repulit, & quia ad dormientem veterator redierat, suxeratque, adeò puer excanduit, ut è domo paternâ se proripiens, ad Cataldinum multum lachrymans, ejulansque venerit, qui innocenti puero prædixit fore, ut pro detestatione veteratoris artis indubiè (quod factum est) corporis sanitatem consequeretur. Cataldinus sylvas & latebras pro more excutiens ad indagandos Barbaros, unum reperit in depontanâ ætate nullius gravis actualis noxæ reum, adeò ut seni illi, quem Josephus Anchieta nihil contra legem naturalem peccasse compererat, compararet. Is post susceptum Baptismum, ut spes est, ad caelos evolavit. Ex Itaquatiani Cataldinus hoc anno non plures octoginta & tribus adultis, præter centum & nonaginta-novem infantes, in album Christianorum retulit: cæteris pro more dilatis. Societas verò ex eâ gente hæctenus circiter quinquies mille & octingentos Christianos fecit.

Trecentas & quinquaginta familias reductas.

Catechumeni mori.

Puelli fides.

Seni innocentia.

287 baptizantur.

CAPUT

XXXIII.

Nativitatis Virginæ colonia a-

EODEM fermè tempore & modo aliud oppidum positum est in alto monte, Ararica dicto, cujus hæc origo fuisse traditur. Cuniambum, Mboipei insignis Casiqui germanum fratrem, Franciscus Ximenius apud Caarões degens,

& inter-

& interjecto tempore, Petrus Romerus beneficio conciliaverant: qui in patriam rediens, popularibus suis Societati convocandæ author fuerat. Ad quam imperandam, templum domumque suo Marte superiori anno ædificaverant, & frequentibus nunciis ad Socios missis doctorem veræ legis exigebant potius, quam postulabant: eoque processere, ut de uno è duobus Sociis in Sancti Michaëlis oppido degentibus clam rapiendo, incenso religionis Christianæ desiderio, collatis capitibus jocōne an serio: agitarint. Cognitis eorum votis, Provincialis Vasquius Petrum Alvarum eò mittit cum potestate oppidum fundandi, Nativitatique Beatæ Virginis consecrandi. Primus Alvari labor fuit nongenta & viginti-septem, magnâ ex parte puerilis ætatis, capita baptizare: secundus, adultos catecheli informare; tertius, vicina loca ad augendum oppidum excutere, tanto successu, ut primo anno novella respublica octingentis catechumenorum familiis steterit. Porro ex Araricanis, apud quos ego alio translato magnâ animi lætitiâ triennium degi, hæcenus Societas novies mille & octingentos circiter sacro Fonte immergit.

NEc hîc stetit fervor Sociorum, nam sub id tempus trans Igaim fluvium, seriem Tapensium montium secantem, penetravit, procurante Itapaiu, potente earum terrarum casiquio, qui Petrum Romerum & Christophorum Mendocam in S. Michaëlis oppido conveniens affirmavit, si Igaim transmittere secum vellent, oppidi fundandi materiam oportunitatemque reperturos. Ambo eò iter moliti, longè plura quàm Barbarus promiserat invenere; nam quadringentæ familiæ, desertis pagis, in unum locum concurrerant, tantam propensionem animorum ostentantes, quantam ab dudum cultis populis exigere posses. Ibi igitur Crux solemni ritu erecta, infantes baptizati, & in Tutelarem surgentis oppidi Sancta Anna electa est. Cujus oppidi curam suscepit Ignatius Martines, in Guairania & Itainenfi provincia multa cum laude ante versatus, qui ante finem anni octingentas familias, magno labore abs se reductas, computavit. Ex quo numero quot futuris temporibus Christo accesserint, Societate adnitente, quamvis authentici libri perierint, factâ cum aliis oppidis comparatione, facilis conjectatio est. Quamquam non omiserim adnotare septem millia & septingentos ab non-nemine fuisse numeratos. Ex hoc loco Christophorus Mendocã ad Ethnorum vicum delatus, adulescentes duos captivos, funestæ mactationi post sagenam destinatos, feliciter redemit.

DUM hæc in unis Tapensium montium crepidinibus gerebantur, duo alia oppida in obversa eorundem montium parte condebantur, de quorum origine, situ, & progressu, hæc pauca accipe. Circa Igaim fluminis capita campi latissimè excurrunt, magnis nemoribus per intervalla distincti. Inter quæ nemora nominatissima erant Ibitiruna, Ibitirabebo, & Mondeca, à pinetis abundantissima, quarum arborum altitudo, dum ad maturitatem pervenere, centum & viginti pedum esse proditur. Tanta verò est eorum rectitudo, ut tornatæ potius, quam sine cultu natæ, videantur. Dum adhuc crescunt, per æquales intercapedines ramos in modum coronarum circummittunt, qui suâ sponte paulatim decidentes, reservatis tantùm vestigiis, nodos relinquunt, adeò duros, ut arte levigati ossibus politis, quàm ligno similiore esse videantur. Hujus regionis incolæ præcandibus pinis magnam anni partem vescuntur, quorum sapor haud admodum ab Europæis juglandibus differt. Reperitur etiam Paraquatiensis herba, Indorum delicia, & aptorum caprearumque ingens copia, itaut accedente modicâ agriculturâ, indigenæ rebus apud se natis non ægrè se sustentent. Ad has sylvas Tapensis Provinciæ appendices ante biennium Petrus Romerus cum aliqua spe gentem ad oppidum Sancti Caroli biduo inde distans reducendi excurrerat, sed inde, quòd ægrè se à patria rerum abundantissima, abduci indigenæ sinerentur, de novo oppido condendo seriò agitatam est. Superiori itaque anno cum ea spe in Quararæipotentis Casiquii terris Ibitirunæ objectis Petrus Mola, jussu Romeri, Crucem erexerat: exinde Quararæus, & Tupaminus Casiquius Mondecaënsis sylvæ incola, omnem adhi-

può Araricanos ponitur.

Araricanorum Religio- nis deside- rium.

Petrus Al- varus is præst.

Infantes ba- ptizati.

CAPUT XXXIV. Sanctæ An- næ oppidi fundatio.

Ignatius Martines is præst.

Octingentis familiis re- ducit.

7700 ba- ptizati.

CAPUT XXXV. Oppidi Sanctæ Theresiæ initia.

Pinetorum descriptio.

Eam gentem Petrus Romerus pri- mus adit.

Deinde Pe- trus Mola.